

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Светослав Ангелов Косев
за художественотворческа, научноизследователска и академична дейност
на
гл. ас. д-р Явор Спасов Грънчаров,
по повод конкурс за академичната длъжност „доцент“,
по професионално направление 8.2. Изобразително изкуство (Графичен
дизайн),
обявен в ДВ, бр. 103 от 12.12.2023 г.

1. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ПУБЛИКАЦИИТЕ НА КАНДИДАТА

Кандидатът гл. ас. д-р Явор Грънчаров, е представил голям брой участия в изложби, както и реализация на многобройни проекти в областта на графичния дизайн, в това число и WEB дизайн, за периода 2020 до началото на 2024 г, които го утвърждават като един изключително продуктивен и търсец художник и графичен дизайнер. В списъка на публикациите съществена част заемат и материалите, които той създава с цел обучение на студентите във Факултета по науки за образованието и изкуствата (ФНОИ). Освен визуалната продукция, кандидатът е предоставил и една теоретична публикация, която ясно показва посоката и на неговите научни интереси. Тази публикация обаче, не е включена в списъка с наукометричните показатели, но обобщава творческите активности, които кандидатът гл. ас. д-р Явор Грънчаров предоставя за рецензиране, като хабилитационен труд.

Това, което го отличава като творец в авторските му произведения, е специфичната комбинация от концептуално изкуство и дизайн, което очевидно е целенасочено, тъй като кандидатът го подчертава в обосновката на творческите си търсения. В част от творбите, които предоставя за рецензиране във връзка с настоящия конкурс, а именно серията озаглавена „Интеграция в алгоритми“, той демонстрира умения за работа с триизмерен софтуер, създавайки редица композиционни решения, чрез визуализация на персонажи от различен ъгъл. Трябва да се отбележи и факта, че за създаването на композиционните елементи в тази серия, той е използвал и техники за триизмерно анимиране на органични модели, което показва обекта на професионалните му интереси през последните години.

Останалата част от творби, които той съвсем естествено поставя във фокуса на хабилитацията си, са изцяло свързани с графичния дизайн. Тук уточнявам, че разглеждам фокуса от гледна точка на минималните наукометрични показатели, които кандидатът е посочил. Това е съвсем логично, като се вземе предвид естеството на конкурса, както и практическата дългогодишна дейност в тази област от страна на Явор Грънчаров. В книжното тяло са показани редица проекти, свързани с рекламната кампания на Софийския университет и в частност ФНОИ, които обхващат широк диапазон от предмета на дейност в областта на графичния дизайн – печатен и WEB дизайн, акцидентни материали, рекламни изделия и др.

Особено впечатление прави и преподавателската дейност на кандидата, като в тази връзка той е подготвил редица материали, подкрепени с богат визуален материал, създадени на достъпен и разбираем език.

2. ОЦЕНКА ЗА СЪОТВЕТСТВИЕ С МИНИМАЛНИТЕ НАЦИОНАЛНИ ИЗИСКВАНИЯ.

В количествено отношение художественотворческите проекти и реализации, както и публикации на кандидата надвишават значително минималните национални изисквания, поставени в Закона за развитие на академичния състав и свързаните с него правилници. Представената художественотворческа продукция отговаря на профила на конкурса – значителна е като обем и съдържание.

Проблемната за голяма част от кандидатите за академично израстване, група показатели „Д“, също е адекватно и добре подплатена, което се отнася и за група „Е“.

3. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ХУДОЖЕСТВЕНОТВОРЧЕСКАТА, НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА И АКАДЕМИЧНА ДЕЙНОСТ НА КАНДИДАТА

Достойнствата или недостатъците на кандидата, разделям на три основни групи дейности, които дават основание за утвърждаване или отхвърляне на кандидатурата за заеманата длъжност „доцент“ и съответно са посочени в заглавието на раздела, а именно: художественотворческа, научноизследователска и академична дейности.

За профила на конкурса художественотворческата дейност е от решаващо значение, което естествено не бива да омаловажава и другите два компонента. Вече споменах някои от характеристиките на част от творческите дейности и прояви на Явор Грънчаров. В процеса на творческото си развитие, той действа системно и прогресивно. Интересът му към овладяване на технологии, които се използват по различен начин при създаването на визуален продукт, води и до

специфичния вид на неговите произведения. Много добро впечатление прави неговото постъпателно овладяване на софтуерни продукти за векторна, растерна и триизмерна графика. В работата си той се стреми да използва всяка от изброените технологии по разнообразен начин, което води и до спецификата на неговата дейност, която прави впечатление още на пръв поглед. В серията „Интеграция в алгоритми“ Явор Грънчаров засяга един много противоречив за днешното съвремие въпрос, а именно изкуствения интелект и влиянието му върху бъдещето на изкуството в частност и цялото човечество въобще.

Тъй като имам обща представа за дейностите, които кандидатът е извършвал в областта на графичния дизайн през досегашния му период на творческа активност, си давам сметка, че представените за рецензиране проекти, са една малка част от това, което е имал възможност да сътвори. Както е отбелязано и в книжното тяло, което представя неговата дейност, предоставена за разглеждане във връзка с настоящия конкурс: „Авторът има над двадесетгодишен опит в областта на графичния, рекламния дизайн и предпечатната подготовка. Чрез представените тук визуални материали, се акцентира предимно на дизайни, които произтичат от неговата професионална ангажираност към катедра „Визуални изкуства“ и Факултета по науки за образованието и изкуствата.“ На базата на това мога да кажа, че в подбраните материали се наблюдава високо качество и стремеж да се изтъкнат в максимална степен предимствата на институцията за която са изготвени материалите. Отново мога да отбележа, че стилът на работа е разпознаваем и в този случай, въпреки стремежът към максимално широкото използване възможностите на Adobe Photoshop, както и на другите програмни продукти, с които той работи.

Друга съществена част от работата на кандидата са материалите, които той изготвя във връзка с обучителния процес във Факултета по науки за образованието и изкуствата. Мога да кажа, че те са систематизирани по много

достъпен и разбираем начин, което е от съществена важност за усвояването на материята, особено когато това се отнася до изминалата пандемичната обстановка COVID – 19, в която беше наложително да се намери най-удачният за преподаване начин. Естествено тук трябва да се подчертае фактът, че изобразителното изкуство не е сред нещата, при които подобна задача може да бъде изпълнена лесно.

4. МЕТОДИ И ПОДХОДИ В РАБОТАТА НА КАНДИДАТА

Гл. ас. д-р Явор Грънчаров използва собствена техника за създаването на произведенията, представени като свободни разработки, създадени през периода 2020 – 2024 и предложени от него като основание за хабилитационната процедура. В тях, той показва умения за работа с редица софтуерни продукти за векторна, растерна и триизмерна графика. Тези му умения имат и съществена роля в преподавателската дейност със студентите. Важно е да се спомене, че той има постоянен стремеж към самоусъвършенстване и следи новостите в технологиите за графична работа. Ентусиазмът си към собствено развитие, той се опитва да предаде и на студентите, като им предава знанията си както по отношение на технологиите, които е усвоил, така и се стреми да възпитава естетическите им възгледи.

В проектите които Явор Грънчаров представя, като основание за академично израстване, се наблюдава изключително професионално отношение. Може да се констатира фактът, че той с лекота борави и с програми за WEB дизайн.

В материалите, подготвени за преподавателска дейност се вижда, че той има и сериозни познания по отношение на шрифта, който е един от задължителните компоненти в графичния дизайн. По систематичен начин са

поднесени и материалите, които се отнасят до изграждане на запазен знак, страниране при печатни издания, цветови режими при печат и дизайн на дисплеи, и др.

5. ПРЕПОДАВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ В СУ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ”

В справката от отдел „Човешки ресурси“ на Софийски университет „Св. Климент Охридски“ на гл. ас. д-р Явор Грънчаров е видно, че от 2017 г. той е на постоянен трудов договор там, като преди това от 2012 г. е преподавал и като хоноруван преподавател, а в периода 2008 – 2011 е водил упражнения пак там. От справката с посочени доказателства може да се отбележи, че преподавателската натовареност на кандидата е много висока и в повечето случаи надхвърля значително стандартния норматив. Освен това той се включва усилено и при разработването и актуализирането на редица учебни програми. Преподавателската му дейност включва и организация и провеждане на художествена практика със студенти от специалност „Графичен дизайн“ от Факултета по науки за образованието и изкуствата на СУ, както и включване на докторанти и студенти към катедра „Визуални изкуства“ на СУ в проект „ЕКО-арт / АРТ-еко (ECO-art / ART-eco)“, на който той е ръководител. Участие взема и в редица проекти на национално и международно ниво.

6. ОСНОВНИ ПРИНОСИ, СЪОБРАЗНО С ПУБЛИКАЦИИТЕ

Кандидатът за заемане на академичната длъжност „доцент“ гл. ас. д-р Явор Грънчаров, е посочил редица приносни моменти, резултат от досегашната му художественотворческа, научноизследователска и преподавателска дейности. Приносите са обобщени и групирани в девет основни пункта: принос в актуализирането на учебните програми; принос към създаването и

използването на визуални материали в обучението по графичен дизайн; принос в популяризирането на резултати от работата в сферата на графичния дизайн; принос към графичното оформление на книжни и онлайн издания; принос към изготвянето на рекламни, визуални материали и сувенири за ФНОИ; редизайн на официалния уеб сайт на ФНОИ; организиране на уъркшоп; участие в изложби; семиотиката в графичния дизайн и визуалната комуникация. Аз ще се съгласяя със всеки от тях, като ще обърна внимание главно на нещата, които ми направиха най-силно впечатление.

Всеки от приносите, които е посочил кандидатът гл. ас. Явор Грънчаров, може да бъде класифициран като резултат от художественотворческа, научноизследователска и преподавателска дейности, а в някои от случаите и като пресечна точка на всяка от тях. Тъй като конкурсът е за академична длъжност, може би тук трябва да се обърне специално внимание на преподавателската дейност на кандидата, още повече че той самият показва специално отношение именно към нея. Тази му дейност е и пресечната точка на всеки от посочените аспекти, които аз самият считам за решаващи в подобен конкурс. Като първи принос той посочва актуализирането на учебните планове на специалностите към катедра „Визуални изкуства“. Всички програми, в които той е взел участие в процеса на актуализация, са свързани с графичния дизайн в една или друга степен. Както и сам той отбелязва, това е сфера, която е зависима от развитието на технологиите и поради тази причина се нуждае от постоянна актуализация. Имайки предвид неговото отношение към всеки един от процесите в неговата дейност съм убеден, че учебният процес е адекватно насочен към съвременните тенденции в графичния дизайн, както от гледна точка на технологиите, така и от естетическите течения в тази област, като съм убеден, че това става в колаборация с останалите членове на екипа. Вторият принос, който подчертава Явор Грънчаров, може отново да бъде причислен към

преподавателската му дейност, тъй като става въпрос за изготвените от него нагледни материали в обучението по графичен дизайн. Всъщност, нееднократно взех отношение по този въпрос по-горе, и несъмнено мога да кажа, че начинът по който е подходил към тази си дейност, заслужава адмирации. Материалите имат широк обхват от специфични аспекти, предмет на графичния дизайн, а освен това самите те притежават висока естетическа стойност.

Несъмнено може да се каже, че третият от посочените приноси е строго индивидуален и специфичен. Популяризирането на специалностите и дейността на катедра „Визуални изкуства“ в университета в Ниш, чрез лекцията „Софтуер за графичен дизайн и използването му при създаване на визуални образи и послания“, дава основание за зачитането на този актив, който отново е свързан предимно с преподавателската дейност, но демонстрира и ангажираност на кандидата към институцията.

Приносът към графичното оформление на книжни и онлайн издания, е пряко свързан с дейността му като графичен дизайнер и там той показва висок професионализъм, както и широк обхват на използваните възможности от страна на софтуерните продукти, с които работи. Това несъмнено се отнася и към следващия от изброените приноси.

Редизайнът на официалния уеб сайт на ФНОИ, определено добавя още един актив към професионалните качества на гл. ас. д-р Явор Грънчаров, които той се опитва да предаде и на възпитаниците си.

Организирането на изнесени обучения като уъркшоп, показват неговите възможности да се адаптира в среда, различна от зоната му на комфорт, което също е основателен принос, в синхрон с целите на обявения конкурс.

Участието във форуми за изкуства е един от задължителните елементи,

необходими за атестация, като академично израстване и кандидатът определено демонстрира разностранни възможности, които са добре подплатени от широките интереси на Явор Грънчаров.

По мое мнение всеки от изброените приноси е основателен и в синхрон с целите на обявения конкурс за академичната длъжност „доцент“, по професионално направление 8.2. Изобразително изкуство (Графичен дизайн).

7. ЛИЧНИ ВПЕЧАТЛЕНИЯ ОТ КАНДИДАТА

Познавам гл. ас. д-р Явор Грънчаров от достатъчно дълго време и съм имал възможността да водя беседи с него по теми както в професионален, така и в личен план. Работили сме съвместно с различни курсове от специалност „Графичен дизайн“ във ФНОИ. Убежденията ми са, че той е изключително етичен човек, който се стреми да намери решение на проблеми от различен характер по възможно най-диалогичния и деликатен начин. Професионалното му отношение към художественотворческата, научноизследователската и преподавателската му дейности не му позволяват да гледа на работата, с която се е захванал под необходимото ниво.

8. КРИТИЧНИ БЕЛЕЖКИ, МНЕНИЯ, ПРЕПОРЪКИ ПО ДЕЙНОСТТА И ПОСТИЖЕНИЯТА НА КАНДИДАТА

Нямам критични бележки по отношение предоставените ми за изготвяне на рецензия материали.

9. МОТИВИРАНО ЗАКЛЮЧЕНИЕ

След като се запознах с представените в конкурса материали и въз основа на направения анализ на тяхната значимост и съдържащите се в тях художественотворчески, научноизследователски и преподавателски приноси, потвърждавам, че всички постижения отговарят на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Климент Охридски“.

В частност, кандидатът удовлетворява минималните национални изисквания в професионалното направление и не е установено плагиатство в представените по конкурса материали.

Давам своята положителна оценка на кандидатурата.

Общо заключение

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях художественотворчески, научноизследователски и преподавателски приноси, намирам за основателно да дам своята положителна оценка и да препоръчам Научното жури да предложи на ФС на Факултета по науки за образованието и изкуствата (ФНОИ) да избере гл. ас. д-р Явор Грънчаров да заеме академичната длъжност „доцент“, по професионално направление 8.2. Изобразително изкуство (Графичен дизайн).

10.04.2024 г.

Изготвил рецензията:.....

(проф. д-р Светослав Косев)